

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

10. Информирание на представителите на целевите групи за планираните мерки, пряко насочени към тях с цел предварително съгласуване, мотивиране и подкрепа в бъдещата реализация на инициативите.
11. Осигуряване на публичност и прозрачност на всички съпътстващи програмирането функции и дейности, с акцент върху финансовото планиране.
12. Създаване на приоритетни секторни политики, които да бъдат част от приоритетите, финансирани от европейските фондове. Превръщането на тези политики в работещи инструменти за териториално и местно развитие задължително налага тяхното адаптиране към европейските регламенти, от една страна, а от друга – изисква въвеждането на механизъм, които да осигури тяхната ефективност (например – определяне на отговорни за изпълнението институции и длъжностни лица, визиране на изпълнителската структура, финансово, времево и материално-техническо обезпечаване, санкции при нарушения и неизпълнение и т.н.).
13. Изясняване позицията и ролята на гражданското общество в процеса на програмиране и предприемане на действия по подготовката му за пълноценно участие в него. Мерките тук трябва да бъдат предприети на предварителен етап от процеса на програмиране и те са свързани основно с: инвестиране на ресурси и усилия за активно гражданско участие в процеса на програмиране и регионално планиране за новия програмен период; уеднаквен подход към представителите на гражданското общество, не само по отношение на тяхното привличане като участници в плановия процес, но и по отношение на тяхната роля, права и отговорности; осигуряване на максимално гражданско участие в плановия процес и постигане на висока заинтересованост към програмирането; въвеждане на процедури и механизми, които ясно да описват функциите на гражданското общество в процеса на създаване и реализация на политики, както и начините и средствата за изпълнение на посочените функции.
14. Въвеждане на външен контролен механизъм, които да осигури спазването на всички законови и методически регламенти по отношение на създаването и изпълнението на планови документи. Това е възможният начин за недопускане на нарушения в срокове, бюджетни и времеви планове, оценки, отчетност и т.н.

СПИСЪК НА ИЗТОЧНИЦИ:

1. Александров, Крум. Стратегическо управление на организации и фирми. С., Тракия М, 2002, с. 35.
2. Вж. Богданова, М. и др. Диагностичен анализ и оценка на програми и проекти. АИ „Ценов“, Св., 2009.
3. Борисов, Б. Политика, администрация, демокрация. Стандарти и предизвикателства пред публичната администрация през XXI век: Юбилейна международна научна конференция - Свищов, 10-11 май 2013 г., с. 29.
4. Господинов, Ю. Ефектът от кохезионната политика на ЕС (2007–2013 г.) върху регионалното развитие в България. Стандарти и предизвикателства пред публичната администрация през XXI век: Юбилейна международна научна конференция - Свищов, 10-11 май 2013 г., с. 566.
5. Господинов, Ю. Насърчаване публичността, прозрачността и отчетността в дейността на общините в България. Образование, изследвания и кариерно развие в публичната администрация : Сборник доклади. Международна кръгла маса - София, 14-15 юни 2013 г., с. 8.
6. Вж. Парашкевова, Е. Предизвикателства пред планирането на регионалното развитие в новия програмен период 2014 – 2020. Финансовото образование и научните изследвания във висшите училища в България - стратегия "Европа 2020" : Научно-методическа конференция; Сборник доклади - Свищов, 9-10.11. 2012 г., с АИ Ценов, 2012, с. 346-347.
7. Парашкевова, Е. Участие на заинтересованите страни в процеса по стратегическо планиране на местното развитие. Финансите и стопанската отчетност - състояние, тенденции, перспективи: Юбилейна международна научнопрактическа конференция. Сборник доклади - Свищов, 25-26.10.2013 г., АИ Ценов, с. 556.
8. Закон за публично-частното партньорство, Обн., ДВ, бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 87 от 9.11.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., доп., бр. 102 от 21.12.2012 г., в сила от 1.01.2013 г.
9. Закон за регионалното развитие в сила от 31.08.2008 г. обн. ДВ. бр.50 от 30 май 2008г., посл. изм. ДВ. бр. 66 от 26 юли 2013г., чл. 13, ал. 2, т. 7.
10. Закон за устройство на територията, Обн. ДВ. бр.1 от 2 януари 2001г., посл. изм. ДВ. бр.15 от 15 февруари 2013г.
11. Правилник за прилагане на закона за регионално развитие. Обн. ДВ. бр.80 от 12 Септември 2008г., посл. изм. ДВ. бр.97 от 8 Ноември 2013г.
12. Наредба за условията и реда за планиране и критериите за включване на проекти за публично-частно партньорство в Оперативния план и в програмата за реализация на общинския план за развитие Приета с ПМС № 6 от 10.01.2014 г., обн., ДВ, бр. 5 от 18.01.2013 г., в сила от 1.01.2013 г.
13. Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), областни стратегии за развитие (2014-2020) и общински планове за развитие (2014-2020), С. 2011.
14. Проекти на регионални планове за развитие на районите от ниво 2 за периода 2014-2020 г., <http://www.mrrb.government.bg/?controller=articles&id=521>, посетено на 23.12.2013г.

СОЦИАЛНА СФЕРА ТА Ї РОЗВИТОК В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

Пархоменко Ю.М. аспірант кафедри економіки підприємства Донецького національного університету (Україна)

Пархоменко Ю.М. Соціальна сфера та її розвиток в Україні та країнах ЄС.

В статті розглянуто підходи щодо визначення сутності категорії «соціальна сфера». Розкрито існуючі варіанти проведення оцінки рівня розвиненості соціального середовища країни. Проведено групування можливих показників оцінки за двома блоками: індикатори формування соціальної сфери та індикатори відображення соціальної сфери. На основі визначених напрямів оцінки, в рамках зазначених блоків проведено порівняльний аналіз стану окремих показників соціальної сфери, визначено ключові відмінності в рівні їх розвитку, а також причини відставання українських соціальних показників від загальноєвропейських.

Ключові слова: соціальна сфера, соціальні інвестиції, індикатори, соціальна інфраструктура, соціальна держава.

Пархоменко Ю.Н. Социальная сфера и ее развитие в Украине и странах ЕС.

В статье рассмотрены подходы к определению категории «социальная сфера». Исследованы существующие варианты проведения оценки уровня развития социальной среды страны. Проведена группировка возможных показателей оценки по двум блокам: индикаторы формирования социальной сферы и индикаторы отображения социальной сферы. На основе определенных направлений оценки, в рамках указанных блоков проведен сравнительный анализ значения отдельных показателей социальной сферы, определены ключевые различия в уровне их развития, а также причины отставания украинских социальных показателей от общеевропейских.

Ключевые слова: социальная сфера, социальные инвестиции, индикаторы, социальная инфраструктура, социальное государство.

Parkhomenko U.M. Social sphere and its development in Ukraine and EU countries.

In the article the approaches of the definition of "Social Issues" are considered. The possibilities of the assessing of the level of the national social

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ**

environment development are found out. The possible indicators of the assessing are sorted into the following blocks: the indicators for the social sphere and indicators for the social sphere influence on other areas of society. Based on the identified areas of assessment, within the blocks of indicators, a comparative analysis of some indicators of social areas are carried out. The key differences in the level of the development of the social indicators are determined. The reasons of the low level of the social indicators in Ukraine in comparison with European countries are identified.

Keywords: social sphere, social investment, indicators, social infrastructure, social state.

Постановка проблеми. Забезпечення гідного рівня життя є одним з ключових принципів створення соціальної держави, яка базується на обов'язковому забезпеченні «соціальної справедливості» в суспільстві та загальній задоволеності населення якістю її суспільного, соціального та економічного життя. Досягнення цих принципів завдань можливо лише за умови якісної розвиненості соціальної сфери, яка є основою загальноекономічного та суспільного розвитку країни. Сьогодні Україна знаходиться на етапі трансформації командно-адміністративних підходів в управлінні, фінансуванні та функціонуванні соціальної сфери до загальносвітових ринкових тенденцій. Проводяться комплексні заходи з реформування освітньої сфери, охорони здоров'я, соціального забезпечення, створення належного культурного середовища та інше. Однак, не дивлячись на це існуючі зміни є достатньо уповільненими та потребують пошуку та впровадження більш продуктивних механізмів їх управління.

Аналіз останніх досліджень та виокремлення невирішених проблем. Дослідженню проблем становлення та розвитку соціальної держави, вдосконаленню підходів щодо організації функціонування соціальної сфери країни в своїх роботах приділяли увагу широке коло закордонних та вітчизняних вчених, серед яких: В. Баумоль, О. Беляєва, Л. Ерхард, А. Мазаракі, В. Новіков, О. Палій, В. Паретто, У. Садова, Ю. Шпільова та інші. Однак, досі мало дослідженими залишаються питання визначення складових елементів забезпечення та функціонування соціальної сфери країни.

Мета дослідження. Метою статті є визначення сутності поняття та існуючих підходів до оцінки соціальної сфери, а також проведення на основі отриманих результатів, порівняльного аналізу стану розвитку соціального середовища в країнах ЄС та в Україні.

Результати дослідження. Поняття соціальної сфери країни є достатньо широким та багатограним. Існує багато підходів до визначення її сутності та основних складових елементів. В деяких випадках, до неї відносять галузі так званої соціальної інфраструктури, це: освіта, охорона здоров'я, культура, наука, транспорт, роздрібна торгівля, зв'язок, житлове та комунальне господарство, спорт. Існують підходи, що оцінюють соціальну сферу як більш широку категорію, відносячи до неї, окрім галузей соціальної інфраструктури, існуючу систему соціального захисту населення та політику субсидіарності, наявний соціальний капітал в суспільстві, ступінь довіри населення до влади, комфортність та захищеність особистості в суспільстві, релігія та інше.

Загалом під соціальною сферою, в широкому її відображенні розуміється – сукупність характеристик середовища країни, що забезпечує можливість розвитку та реалізації рівноправних взаємозв'язків населення між собою та загальнодержавною структурою. Ступінь розвитку соціальної сфери залежить від широкого кола суб'єктів її формування, головну роль в якому відіграє держава та громада. Держава, разом зі своїми інститутами, виступає, як суб'єкт, що забезпечує загальну інституціональну структуру соціальної сфери, реалізує фінансові надходження до соціальної інфраструктури та створює механізми надання соціальних послуг населенню. Громада, виступає певним фільтром, що формує в комплексі загальне сприйняття існуючих в країні соціальних перетворень, задоволеність рівнем і якістю життя, відношення особистостей один до одного в суспільстві, що в свою чергу є основою для формування соціального капіталу держави. Мають вплив на соціальну сферу й суб'єкти господарювання, громадські об'єднання, благодійні фонди, міжнародні фонди та організації.

В залежності від підходів до визначення сутності соціальної сфери різняться й показники оцінки рівня її розвиненості. Якщо мова йде про дослідження соціальної інфраструктури, то доцільно враховувати показники забезпеченості населення закладами освіти, охорони здоров'я та культури, тривалість транспортних магістралей, ступінь забезпеченості населення житлом, обсяги державних інвестицій в ці сфери, чисельність осіб, що охоплені закладами фізичного виховання та спорту, територіальна доступність закладів соціальної сфери, ступінь розвиненості сучасних технологій зв'язку, активність роздрібно торгівлі та її розгалуженість. В широкому розумінні поняття соціальна сфера, до показників її оцінки додатково можна віднести такі показники, як: економічна безпека в країні, соціальна згуртованість, участь людей у добровільних організаціях, суб'єктивні оцінки існуючих можливостей в отриманні допомоги та підтримки, наявність гендерних, етичних та вікових дискримінацій, ступінь фізичної безпеки, можливість реалізації особистості на ринку праці, якість відпочинку, тощо.

Загалом враховуючи наявні підходи у вітчизняній та європейській практиці ступінь розвиненості соціальної сфери можна оцінити за двома блоками: перший, блок формування соціальної сфери, він характеризує наявне середовище в країні для створення комфортних, безпечних та якісних умов життя населення; другий блок, характеризує можливість та ступінь прояву впливу соціальної сфери на показники соціального розвитку суспільства, його наявний соціальний та людський потенціал, тобто він виступає певним індикатором якості соціальної сфери, ефективності соціальних інвестицій та ступеня задоволеності суспільства соціальним середовищем.

Перший блок, надає можливість оцінити ступінь формування соціальної сфери за такими напрямками, як: соціальна інфраструктура, навколишнє середовище, дискримінація та рівні можливості, ринок праці, інституції та громадські послуги, суспільне життя, житлові умови та соціальний захист. Другий блок, що характеризує відображення соціальної сфери, може бути оцінений за такими напрямками, як: економічна та фізична безпека, загальне сприйняття життя, людський капітал, ринок праці. Ступінь зв'язку між показниками зазначених двох блоків є прямою. Так, наприклад, якщо індикатором формування соціального середовища в сфері освіти є: територіальна доступність освітніх закладів, кількість освітніх установ на тисячу населення певної вікової групи, видатки з ВВП на розвиток освіти, то його відображенням виступає наявний рівень освіти, кількість осіб що навчаються в навчальних закладах усіх форм, навички читання, середня тривалість освіти, ступінь задоволеності населення якістю та доступністю освіти. Більш детально звужений перелік індикаторів оцінки соціальної сфери за блоками наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Групування індикаторів оцінки соціальної сфери за блоками її формування та відображення	
Напрямок оцінки	Індикатори
<i>1 блок – Формування соціальної сфери</i>	
Соціальна інфраструктура	Територіальна та матеріальна доступність до закладів охорони здоров'я
	Територіальна та матеріальна доступність до освіти
	Розвиненість та доступність закладів культури, масового відпочинку та спорту
	Державні інвестиції в розвиток соціальної інфраструктури
	Розвиток транспортної інфраструктури
Навколишнє середовище	Забруднення атмосфери та водного басейну
	Кількість побутових відходів та їх переробка
	Доступність до зелених та рекреаційних зон
Дискримінація та рівні можливості	Гендерне співвідношення участі населення в суспільному та економічному житті
	Національне співвідношення участі населення в суспільному та економічному житті
Ринок праці	Рівень конкуренції на ринку праці
	Розвиток інфраструктурної складової ринку праці
Суспільне життя	Участь населення у громадських та суспільних організаціях
	Активність громадської позиції населення
	Рівень довіри в суспільстві

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ**

	Соціальна згуртованість
	Індекс політичної свободи
	Взаємовідносини підтримки
Житлові умови	Забезпеченість населення житлом
	Доступність придбання житла для населення
	Кількість квадратних метрів житлової площі на одну особу
Соціальний захист	Середній розмір пенсії за віком та за інвалідністю
	Середній розмір допомоги по безробіттю
	Підтримка дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування
<i>2 блок – Відображення соціальної сфери</i>	
Економічна та фізична безпека	Рівень злочинності
	Рівень достатку населення
	Рівень сприйняття особою безпеки індивіда у суспільстві
Загальне сприйняття життя	Рівень депривації населення
	Рівень комфортності в суспільстві
	Рівень задоволеності населенням життям
	Рівень соціального відторгнення в суспільстві
Людський капітал	Очікувана тривалість життя при народженні
	Рівень захворюваності та стан здоров'я населення
	Рівень освіченості населення
	Рівень професіоналізму та компетентності економічно активного населення
Ринок праці	Загальний рівень зайнятості та економічної активності населення
	Ймовірність втратити роботу

Загальний порівняльний аналіз розвитку соціальної сфери в Україні та країнах ЄС, за основними блоками показників дає наступні результати:

1. Середній розмір витраток державних бюджетів країн Європейського союзу на соціальну сферу (зокрема розвиток освіти та охорони здоров'я) складає відповідно 5,4% та 6,2% ВВП, що відповідно на 3 та 1,6 відсоткові пункти є меншими за українські. Найбільшими є обсяги державного соціального інвестування, у відсотках ВВП, у таких країнах, як: Данія, Ірландія та Швеція, найменшими у: Латвії, Хорватії та Болгарії. Видатки української економіки на освіту (у % до ВВП) знаходяться на рівні найрозвиненіших країн Західної Європи [2,4]. Однак, якщо врахувати загальні обсяги соціальних інвестицій, в країнах Європи вони є набагато більшими, адже до їх складу окрім державних асигнувань, близько 50% належать грошовим надходженням від соціальних партнерів, підприємств, благодійних фондів та організацій, а також особистих вкладів індивідів. В Україні обсяги інвестування не державних суб'єктів складає, близько 7% у загальній кількості.

2. Рівень розвитку сфери охорони здоров'я та її інфраструктури в країнах ЄС є достатньо високими. В середньому за 27 країн Європейського союзу показник забезпеченості населення ліжками в стаціонарах лікарень дорівнює 538,2 на 100 тис. населення, а кількість медичного персоналу, 324 осіб на 100 тис. населення. Для порівняння в Україні значення цих показників дорівнює відповідно 940 ліжок та 493 особи, що є більшим за усіх країн ЄС [2,4]. Однак, не дивлячись на це рівень задоволеності населення своїм здоров'ям та якістю медичних послуг в Україні є достатньо низьким, лише 40% населення визнають своє здоров'я, як добре та відмінне, та 25% повністю задоволені якістю отриманих медичних послуг. В розвинених країнах Європи цей показник варіюється відповідно від 60 % до 80% та від 63% до 72% [3,4]. Головною відмінністю тенденцій розвитку сфери охорони здоров'я в Україні від загальноєвропейської є принципи надання цих послуг на безкоштовній основі, а не за рахунок медичного страхування. Цей факт має як позитивні, так і негативні риси. З одного боку він поширює рівень доступності населення до цих послуг, особливо для малозабезпеченого населення. З іншого боку, знижує її якість та можливості залучення додаткових коштів на її розвиток та гідну оплату праці. Крім того, причиною таких розбіжностей в формуванні та сприйнятті сфери охорони здоров'я, окрім якості, є недотримання більшістю українців принципів здорового життя та їх загальне відношення до свого здоров'я.

3. Розвиток освітньої інфраструктури та загальний освітній потенціал країни, відповідає тенденціям європейських країн. Рівень доступності середньої освіти, що відображається такими показниками, як: кількість навчальних закладів середньої освіти на 10 тис. населення у віці від 6 до 18 років в країнах ЄС складає 45,3 заклади, в Україні 47,2 - заклади; середня тривалість відстані від місця мешкання до навчального закладу 5,6 кілометри в країнах ЄС та 3,9 кілометри в Україні; кількість учнів на одного вчителя 8,32 особи, проти 8,34 особи [2,4]. Відсутні й певні форми дискримінації в освітній сфері, так гендерне співвідношення охоплення початковою та середньою освітою жінок складає 98%, а рівень участі дітей різноманітних національностей в процесі навчання є однорідним з українцями. Єдиною проблемною сферою, залишається вища та професійна освіта, яка характеризується недостатнім рівнем її якості та проявляється у відсутності належного компетентнісного наповнення процесу навчання. В Україні досі залишаються не вирішеними питання визнання неформальної освіти та формування національної системи кваліфікацій у відповідності до загальноєвропейських стандартів. Зазначена проблема зменшує можливості населення країни, щодо вільної конкуренції на ринку праці, створює перепони в накопиченні людського капіталу та стримує процеси інтеграції української системи освіти до загальноєвропейської.

4. Різко різняться від європейських показники економічної та соціальної безпеки населення України. Зависоким у порівнянні з ЄС є рівень злочинності в країні, на 100 тис. населення в Україні здійснюється близько 1130 правопорушень, з яких близько 45% важкі. Для порівняння, в середньому, в країнах ЄС ці показники дорівнюють відповідно 860 злочинів та 32%. Достатньо низькою є суб'єктивна оцінка безпечного самопочуття населення країни, лише 60% населення України почувають себе безпечно в суспільстві, в ЄС показник особистої безпеки дорівнює 88% [2,3,4]. Щодо економічної безпеки, то за суб'єктивним сприйняттям населення, близько 40% населення характеризують рівень свого достатку як нижче середнього, а 10% відчують себе бідними. Окрім того, високим є й рівень диференціації доходів населення країни, так коефіцієнт Джині в Україні дорівнює 0,32 [2]. За високою в Україні, є суб'єктивна оцінка можливості втрати наявного достатку, близько 40% населення зазначають наявність у себе страху втрати роботи та зменшення рівня доходу, в країнах ЄС цей показник в середньому дорівнює близько 10%, однак, слід зазначити, що в зв'язку з загостренням в економіці країн Західної Європи кризових явищ, спостерігається погіршення значення цього показника.

5. Достатньо низькими є показники екологічної безпеки в Україні, високими викиди шкідливих речовин в атмосферу та забруднення морської акваторії. Окрім того, майже в 3 рази за європейські є більшими побутові відходи на 10 тис. населення. Зазначена ситуація обумовлена відсутністю в Україні належних технологій зберігання, сортування та утилізації відходів, застарілі системи очисних механізмів підприємств, низький рівень екологічної обізнаності населення, а також високий рівень концентрації екологічно небезпечних виробництв, у порівнянні з європейськими країнами.

6. Житлові умови населення є одним з ключових показників, що відображають комфортність побутового існування населення. Сьогодні Україна за рівнем забезпеченості населення житлом посідає 18 місце серед країн Європи та 20 місце за кількістю квадратних житлових метрів на одну особу, що перевищує існуючі норми на 3 квадратних метри [2]. Не дивлячись на це існуючі умови для придбання особистого житла є недостатньо комфортними. Це пов'язано в першу чергу з достатньо високою ціною квадратного метру житла у

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

порівнянні з низьким наявним доходом населення. Крім того, рівень доступності кредитування житла в Україні є невеликим та передбачає достатньо високі відсотки додаткових виплат.

7. Суспільне життя характеризує рівень комунікації та загальної довіри населення один до одного в Україні є достатньо високим. Так, індекс довіри в суспільстві дорівнює 4,2, а індекс комунікативної активності 4,1 [3]. Ці достатньо високі показники у порівнянні з відносно низькими показниками розвитку соціальної сфери та рівня фізичної та економічної безпеки в країні можуть бути пояснені тим, що не зважаючи на існуючі проблеми українцям притаманні загальні риси відкритості один до одного та високого ступеня готовності допомогти та підтримати у скрутному становищі.

8. Співвідношення середньої соціальної допомоги до середньої заробітної плати та середньої пенсії до середньої заробітної плати в Україні є трохи меншими за європейські. Значення цих показників дорівнює відповідно 0,5 та 0,6 [2]. Але, в даному випадку, перш ніж констатувати факт наявності порівняно позитивного значення цих показників, слід визнати, той факт, що для України є характерною певна тінізація доходів населення, тому якщо врахувати реальне значення розміру середньої заробітної плати в країні, то зазначене співвідношення зменшиться майже в два рази. Крім того, не досить вірним є порівняння цих показників з загальноєвропейськими в зв'язку з розвиненістю в країнах ЄС системи індивідуального пенсійного страхування, що передбачає залежність статку на старості в залежності від обсягів вкладених коштів вкладених в минулому.

9. Не дивлячись на порівняно відповідні до європейських значення показників державного фінансування та розвитку окремих сфер соціальної інфраструктури України, відображення рівня життя населення країни є достатньо низьким. Зависокими залишаються показники захворюваності населення на соціально-небезпечні хвороби. Існує певна незадоволеність населення щодо якості наявних державних соціальних послуг, неможливість певного прошарку населення, в зв'язку з низьким рівнем доходу, забезпечити себе якісною медичною допомогою та необхідними ліками. Присутня в Україні й певна загальна незадоволеність якістю життя в Україні, в тому числі й трудового. Недостатньо вільними залишаються й можливості конкуренції на ринку праці осіб різних вікових груп, особливо молоді та осіб передпенсійного віку.

Висновки. Підводячи можна зробити висновок, що сьогодні соціальна сфера України залишається дещо відстороненою від загальноєвропейських сучасних тенденцій її розвитку, замало впроваджуються системи соціального страхування, достатньо низької є інноваційна активність суб'єктів господарювання в цю сферу. Тому, значення більшості показників соціального середовища та загальний рівень задоволеності населення залишається дуже низьким, адже в існуючих ринкових умовах держава не в змозі самостійно забезпечити їх належний рівень. Крім того, на заваді можливих змін в поліпшенні розвитку соціальної сфери вистає висока тінізація отриманих доходів та податків.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Вимірювання якості життя в Україні. Аналітична доповідь / за ред. Е.М. Лібанової. – К.: ІДСД, 2013. – 54 с.
2. Статистичний щорічник України за 2011 рік [Електронний ресурс]: Режим доступу. - <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Українське суспільство 1992-2012. Соціологічний моніторинг / за ред. В. Ворони, М. Шульги. – К.: Інститут соціології НАН України, 2012. – 636 с.
4. European Statistics Database [Електронний ресурс]: Режим доступу. - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОНОМИКИ ЗНАНИЙ В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛЬНЫХ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ ТРАНСФОРМАЦИЙ

Подунай В.В. ассистент кафедры «Международная экономика» Донецкого национального университета (Украина)

Подунай В.В. Повышение конкурентоспособности как фактор формирования экономики знаний в контексте глобальных научно-технических трансформаций.

В статье рассмотрена проблема повышения уровня конкурентоспособности национальной экономики, а также взаимосвязь этого понятия с инновационной составляющей. Проанализирована роль конкурентоспособности в формировании экономики знаний с учетом технических трансформаций, происходящих в современной экономической системе. Проведен анализ современного состояния инновационной активности промышленных предприятий Украины, что позволило сделать вывод о недостаточной степени финансирования инновационной составляющей промышленных отраслей Украины. Обосновано, что переход к постиндустриальному обществу и формирование экономики знаний в государстве не возможно без внедрения в производство технологий 5 и 6 технологических укладов, что неразрывно связано с повышением уровня конкурентоспособности экономики государства. Проанализированы известные методологии оценки уровня конкурентоспособности экономики и экономики знаний. На основе рассмотрения предложенных индексов проведен анализ и сделан вывод о наличии тесной взаимосвязи между процессом формирования в стране экономики знаний и повышением уровня конкурентоспособности данной страны.

Ключевые слова: конкурентоспособность, инновации, экономика знаний, техническая трансформация, экономическое развитие.

Подунай В.В. Підвищення конкурентоспроможності як фактор формування економіки знань в контексті глобальних науково-технічних трансформацій.

У статті розглянуто проблему підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки, а також взаємозв'язок цього поняття з інноваційною складовою. Проведено аналіз сучасного стану інноваційної активності промислових підприємств України, що дозволило зробити висновок про недостатню міру фінансування інноваційної складової промислових галузей України. Обґрунтовано, що перехід до постіндустріального суспільства і формування економіки знань в державі не можливо без впровадження у виробництво технологій 5 і 6 технологічних укладів, що нерозривно пов'язано з підвищенням рівня конкурентоспроможності економіки держави. Проаналізовано відомі методології оцінки рівня конкурентоспроможності економіки та економіки знань. На основі розгляду запропонованих індексів, проведено аналіз і зроблено висновок про наявність тісного взаємозв'язку між процесом формування в країні економіки знань і підвищенням рівня конкурентоспроможності даної країни.

Ключові слова: конкурентоспроможність, інновації, економіка знань, технічна трансформація, економічний розвиток.

Podunay V. Improving the competitiveness of the industry as a factor of the knowledge economy forming in the context of global scientific and technological transformations.

The article considers the problem of increasing the competitiveness of the national economy, and the relationship of this concept with an innovative component. It was made an analysis of the role of competitiveness in the knowledge economy, taking into account technological transformations in the modern economic system. The analysis of the current state of innovative activity of industrial enterprises in Ukraine is suggested, which led to the conclusion insufficiently funding innovative component industries of Ukraine. It is proved that the transition to a post-industrial society and the formation of a knowledge economy in the state is not possible without the introduction of technology in the production of 5 and 6 technological structures that are inseparably associated with an increased level of competitiveness of the state's economy. The known